

บทวิจัย

ผลของโครงการต้นกล้าความดีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

ประกายเพชร วินัยประเสริฐ* สุกัญญา พูลโพธิ์กลาง**

สุปริญา สัมพันธ์รัตน์*** จิรนนท์ ครุทอยู่****

บทคัดย่อ

คนเราทุกกลุ่มวัยจะประสบความสำเร็จและมีชีวิตที่เป็นสุขนั้นการมีความฉลาดทางอารมณ์ ปัญญาอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอจำเป็นต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ ควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะ เด็กวัยเรียน ซึ่งเป็นวัยที่มีความพร้อมในการพัฒนาและการเรียนรู้ด้านต่างๆ มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม จริยธรรม เป็นช่วงวัยที่สำคัญในการพัฒนาด้านอัตมโนทัศน์ การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบ กึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโครงการต้นกล้าความดีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 จำนวน 60 คน เป็นเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มเปรียบเทียบ30 คน เก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2558 – วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2559 โดยให้กิจกรรมซ้ำๆ และติดตามโดยผู้วิจัยอย่างต่อเนื่องทุก 1 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ กิจกรรมตามโครงการต้นกล้าความดีแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติ t-testและ สถิติ paired t-test

ผลการวิจัย พบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม และคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า เด็กวัยเรียนควรได้รับการพัฒนาทั้งความฉลาดด้านเชาว์ปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กวัยเรียนเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพของประเทศ และการการวิจัยมีข้อเสนอแนะให้นำกิจกรรมในโครงการต้นกล้าความดีไปใช้ในการพัฒนาความฉลาดอารมณ์ของเด็กวัยเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียนต่างๆตลอดจนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถนำไปปรับใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะของเยาวชนในชุมชนที่รับผิดชอบต่อไป

คำสำคัญ:กิจกรรมโครงการต้นกล้าความดี/ ความฉลาดทางอารมณ์/ นักเรียนชั้นประถมศึกษา

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** อาจารย์ กลุ่มวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

*** อาจารย์ กลุ่มวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

****นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Effects of A Tonkla Kwamdee Program on Emotional Intelligent among Primary School Children under the Office of the Basic Education Commission in Pathumthani Province

Prakaipetch Winaiprasert* Sukanya Phoolphoklang**

Suparinya Sumpuntharat*** Jiranan Krutyoun****

ABSTRACT

Every people who have become success and happiness must have intelligence quotient and emotional quotient at the sametime, especially in school age child whose in cognitive development period. This quasi-experimental research aimed to investigate the effects of A Tonkla Kwamdee Program on emotional intelligent among primary school children under the Office of the Basic Education Commission in Pathumthani province. The sample composed of 60 elementary school students (Prathom 4-5) in Pathumthani Province. The experimental and control groups consisted of 30 students each. The research was carried out from June 1, 2015 to February 28, 2016, and this program was monthly implemented. The instruments were the Tonkla Kwamdee Program, and the emotional intelligence evaluation. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, paired t-test and independent t-test. The research findings were as follows: The mean score of the emotional quotient of the experimental group student after received the Tonkla Kwamdee Program were significantly higher than before at .05 levels. The mean score of the emotional quotient of the experimental group student after received the A Tonkla Kwamdee Program were significantly higher than the control group at the .05 levels.

The result presented that the student had better emotional intelligence due to the effectiveness of the Tonkla Kwamdee Program. Based on the finding, therefore, it recommended that nurses, teachers, student leaders, and others should apply the Tonkla Kwamdee Program for sustainability development.

Keywords: Tonkla Kwamdee Program/ emotional intelligence/ elementary school students

Article info: Received July 12, 2018; Revised November 22, 2018; Accepted May 20, 2019.

* Corresponding author, Assistant Professor, Department of Community Health Nursing, Faculty of Nursing, Thammasat University.

** Lecture, Department of Community Health Nursing, Faculty of Nursing, Thammasat University.

*** Lecture, Department of Community Health Nursing, Faculty of Nursing, Thammasat University.

**** Public Health Technical Officer, Professional Level, Phra Nakhon Si Ayutthaya District Public Health Office

บทนำ

เด็กวัยเรียนจะประสบความสำเร็จและมีชีวิตที่เป็นสุขนั้นการมีความฉลาดทางเชาวน์ปัญญาอย่างเดียวไม่เพียงพอจำเป็นต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ “อีคิว”¹ ซึ่งเป็นทักษะทางอารมณ์ส่วนบุคคล 3 ด้าน คือ ดี เก่ง สุข ในการรับรู้ เข้าใจ จัดการและควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสมในการแสดงออก เพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่นช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ ผลกระทบจากการมีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำในเด็กวัยเรียนจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ปัญหาพฤติกรรมแสดงออกโดยการ ลักขโมย พุดโกหก หนีโรงเรียน ดุดม ก้าวร้าว ปัญหาอารมณ์ มีภาวะวิตกกังวล กลัวการไปโรงเรียนหรือปฏิเสธการไปโรงเรียน มีพฤติกรรมทำร้ายตนเองหรือพยายามฆ่าตัวตาย² จากรายงานของสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์พบว่าเด็กและเยาวชนไทยมีแนวโน้มไขควม รุนแรงเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 10 และมีอายุเฉลี่ยน้อยลงอยู่ที่อายุ 12-18 ปี โดยมีอัตราเด็กที่ถูกส่งเข้าสถานพินิจ เพิ่มขึ้น 4 เท่าตัว และมีจำนวนคดีของเด็กและเยาวชนตั้งแต่ปี 2555-2557 และพบว่าจำนวนคดีจาก 34,276 คดีเพิ่มขึ้นเป็น 36,537 คดีโดยส่วนใหญ่เป็นเด็กผู้ชาย³ ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวที่เพิ่มขึ้นของเด็กผู้ชายส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากการเปลี่ยนด้านร่างกายจิตใจอารมณ์และสังคมร่วมกับปัจจัยเกี่ยวกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่ลดลง การควบคุมความโกรธและพฤติกรรมจัดการกับปัญหาไม่เหมาะสม³

และพบว่ามีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์โดยพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากเด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ลดลง ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ และเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งสามารถปรับอารมณ์และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

จากนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาเด็กในแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ 2555-2559 มีเป้าหมายให้เด็กและเยาวชนมีความมั่นคงแข็งแรงมีสุขและสร้างสรรค์ มีการส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กวัยเรียนเพื่อให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 70⁴ ในขณะที่สภาพแวดล้อมและสังคมเปลี่ยนแปลง การแข่งขัน ความเร่งรีบ และความกดดันต่างๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตจนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์⁵ ผลการสำรวจระดับความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต พ.ศ. 2559 พบว่า นักเรียนไทยอายุ 6-11 ปี มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ เฉลี่ยระดับประเทศ จัดอยู่ในเกณฑ์ปกติ (77.1) แต่ นักเรียนกลุ่มนี้ยังมีจุดอ่อน ทั้ง 3 องค์ประกอบใหญ่ คือ ด้านดี (ต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 19.7) ด้านเก่ง (ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 24.2) ด้านสุข (ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 18.1)⁶ และจากการสำรวจสถานการณ์ระดับความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กวัยเรียนของกระทรวงสาธารณสุขเฉพาะในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3,696 คน พบว่า มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ ร้อยละ 79.9 แต่ยังมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ

กว่าปกติ ร้อยละ 20.16 ซึ่งที่ผ่านมากกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดแนวทางและจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมความฉลาดทางอารมณ์แก่เด็กทุกกลุ่มวัยให้กับสถานบริการสาธารณสุขระดับต่างๆ เพื่อใช้พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์แก่ประชาชน

ในฐานะเป็นพยาบาลอนามัยชุมชนมีความสนใจในงานพยาบาลอนามัยโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพทุกด้านเห็นว่าควรสร้างความเข้มแข็งความฉลาดทางอารมณ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพและศักยภาพของเด็กไทยให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานสากลมีศักยภาพสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำโครงการต้นกล้าความดีมาพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้กับเด็กวัยเรียน เพื่อให้เด็กวัยเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนระดับความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลอง และระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ

สมมติฐานการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์หลังการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการต้นกล้าความดีในกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง
2. ค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์หลังการเข้าร่วมโครงการต้นกล้าความดีในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดทฤษฎีความสามารถแห่งตนของแบนดูรา (Bandura, 1997)⁷ ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับวิธีการสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข¹ ซึ่งแบนดูราเชื่อว่าการเสริมสร้างความมั่นใจในความสามารถของตนเองที่ปฏิบัติกิจกรรม หรือจัดการกับสถานการณ์ให้สำเร็จต้องอาศัยแหล่งสนับสนุน 4 ประการ¹) การประสบความสำเร็จจากการลงมือทำ 2) การเรียนรู้ผ่านตัวแบบ 3) การชักจูงด้วยคำพูด 4) การกระตุ้นสภาวะทางกายและอารมณ์ ซึ่งกิจกรรมในโครงการต้นกล้าความดีนี้ได้นำแหล่งสนับสนุนความมั่นใจ 4 ประการดังกล่าวมาพัฒนาเป็นกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้

1. **สร้างความรู้ ความเข้าใจ:** โดยการให้ข้อมูลผ่านการบรรยายร่วมกับการเรียนรู้จาก ตัวแบบผ่านสื่อการสอน
 2. **สร้างทัศนคติเชิงบวก:** โดยการใช้คำพูดชักจูงจากการอภิปรายกลุ่มและการเล่นเกมส์
 3. **สร้างทักษะ:** โดยการสร้างประสบการณ์ความสำเร็จจากสถานการณ์จำลอง การฝึกวิเคราะห์ วิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ปัญหา ผ่านการอภิปรายกลุ่มและการสื่อสารผ่านบทบาทสมมติ
 4. **กระตุ้นสภาวะทางกายและอารมณ์:** โดยการใช้รูปแบบกิจกรรมผ่านการเล่นเกมส์ต่างๆ การเล่านิทาน รวมถึงการอภิปรายกลุ่ม
- ระยะเวลาการจัดกิจกรรม 9 เดือนที่ผู้วิจัยได้ติดตามกระตุ้นเตือนแนะนำกลุ่มเป้าหมาย

อย่างใกล้ชิดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบมีกลุ่มเปรียบเทียบวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Quasi-experimental study, The True Control Group Pre – test Post – test Design)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้จากโดยคัดเลือกจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดปทุมธานีจำนวน 2 แห่งๆ ละ 270 คน มาทำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ได้นักเรียนที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ต่ำโรงเรียนละ 25 คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Glass (1996)⁸ กำหนดค่าอำนาจในการทดสอบ (Power of analysis) เท่ากับ .80 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05 และค่าอิทธิพล (Effect side)= .80 ได้ตัวอย่างกลุ่มละ 25 คน และเพื่อป้องกันการ สูญหายของกลุ่มตัวอย่างจึงเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 20 ได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 30 คน ในการศึกษานี้ได้ควบคุมปัจจัยภายนอกในด้านความแตกต่าง ส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมบางประการโดยเลือกนักเรียนที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่า 40 คะแนนเพศละ 30 คน แล้วสุ่มแต่ละเพศเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบได้กลุ่มตัวอย่างละ 30 คน เนื่องจากคุณลักษณะของทั้งสองโรงเรียน

ใกล้เคียงกันเป็นโรงเรียนรัฐบาล สภาพแวดล้อมทางสังคม โรงเรียนและพื้นฐานของผู้ปกครองใกล้เคียงกัน

ตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบวัดปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ผลการเรียน สถานภาพ สมรสของบิดา มารดา ค่าขนม รายได้ของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของนงนุช จุฬากาญจน์ (2556)⁹ มาเป็นแบบสอบถามให้ผู้ตอบประเมินตนเองว่าได้รับการเลี้ยงดูจากผู้ปกครองในรูปแบบใดโดยให้เลือก 6 รูปแบบ คือการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การเลี้ยงดูแบบหลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบคาดหวังเอากับเด็ก การอบรมเลี้ยงดูแบบแสดงความเป็นเจ้าของมากเกินไป การเลี้ยงดูแบบยอมเด็ก การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย **ส่วนที่ 2** ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ เด็กอายุ 6-11 ปี สำหรับครูของกรมสุขภาพจิต (2546)¹ มาสร้างแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์โดยวัดในด้านการเป็นคน เก่ง ดี สุข ดังนี้

การประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็ก ประเมินคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ

1) ด้านดีเป็นความพร้อมทางอารมณ์ที่จะ

อยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยประเมินจากการรู้จักอารมณ์ การมีน้ำใจ และการรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด

2) ด้านเก่งคือความพร้อมที่จะพัฒนาตน ไปสู่ความสำเร็จ โดยประเมินจากความ กระตือรือร้น/สนใจใฝ่รู้ การปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลง และการกล้าพูดกล้าแสดงออก

3) ด้านสุขคือ ความพร้อมทางอารมณ์ที่ทำให้เกิดความสุข โดยประเมินจากการมีความ พอใจ ความอบอุ่น และความสนุกสนานร่าเริง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วยกิจกรรมตามโครงการต้น กล้าความดี ลักษณะของกิจกรรมกำหนดให้ฝึก คิดจากสถานการณ์ที่กำหนดเป็นรายบุคคล ใช้ กระบวนการกลุ่ม การอภิปราย การวาดภาพ ลักษณะกิจกรรมเป็นสถานการณ์เกี่ยวข้องกับ ชีวิตการเรียนและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ของเด็กวัยเรียนโดยมีกิจกรรมฝึกคิดรายบุคคล นำเสนอในกลุ่ม ผู้วิจัยช่วยสรุปประเด็นเพื่อให้ได้ แนวคิดในการนำไปใช้ จัดกิจกรรมจำนวน 2 ครั้ง และเข้าไปอบรมซ้ำในเนื้อหาเดิม และสะท้อน กิจกรรมที่ตนเองได้มีการปรับเปลี่ยน ในเรื่องคน เก่ง คนดี มีความสุข ซึ่งมีโครงสร้างจำลองมา จาก ตัวชี้วัดการเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) มีจิตใจดีและมี คุณธรรม 2) รักผู้อื่นเป็น 3) มีความกตัญญูรู้คุณ 4) มีความซื่อสัตย์ 5) ปฏิบัติตนดีและมีบุคลิกที่ เหมาะสม 6) มีวินัยความรับผิดชอบ 7) มีจิต สาธารณะ 8) คิดดี และคิดเชิงบวก 9) คิดเป็น ก้าวเป็น แก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ 10) คิดวิเคราะห์ รู้ผิดชอบชั่วดีได้ด้วยตนเอง (กรมสุขภาพจิต, 2546)¹ โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า

ตำราเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ตัวชี้วัดดังกล่าวทั้ง 10 ตัวชี้วัดซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 60 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน โดย แต่ละข้อมีคะแนนสูงสุด 4 คะแนน รวมคะแนน ทุกด้านแล้วหาร 9 จากนั้นทำการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ t-test แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ตั้งแต่ 50 ขึ้นไป มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ใน เกณฑ์ที่ดี 40-49 คะแนนควรได้รับการพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้นๆ ให้ดียิ่งขึ้น ต่ำกว่า 40 คะแนน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้นๆ ให้ดียิ่งขึ้น ต้องช่วยกันเอาใจใส่พัฒนาอย่างจริงจังและ สม่าเสมอ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยนำ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งจัดทำขึ้นให้ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา ก่อน นำไปทดสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือกับ กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่ม ตัวอย่างที่ทำการศึกษา

การหาความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ทั้งหมดไปทดลองใช้ กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัว อย่างซึ่งมีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานีจำนวน 30 คน ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2558 และนำผลการ ทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ สัมประสิทธิ์ อัลฟา ของ ครอน บาค (Cronbach's alpha Coefficient) ค่าของ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความ ฉลาดทางอารมณ์ เท่ากับ .87

ตอนที่ 3 การดำเนินโปรแกรมในการศึกษาครั้งนี้ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจารุศรบำรุง เป็นกลุ่มทดลอง และโรงเรียนวัดคุณหญิงสัมพันธ์ เป็นกลุ่มควบคุม ระยะเวลาการศึกษา 9 เดือน (มิถุนายน 2558 – กุมภาพันธ์ 2559) และติดตามรูปแบบกิจกรรมในทุกๆ เดือนดังรายละเอียดดังนี้

1. ระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ

1.1 นักเรียนจะได้รับการประเมินโดยการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

1.2 นักเรียนจะได้รับการประเมินโดยตอบแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ เด็กอายุ 6-11 ปี โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 20 นาที

2. ระยะเข้าร่วมกิจกรรม

2.1 ในวันที่แรกนักเรียนจะได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ การนำตนเองก้าวสู่การเป็น คนเก่งดีมีสุข อย่างมุ่งมั่น ตั้งใจ ให้นักเรียนวิเคราะห์ตนเอง รู้ถึงบาปบุญคุณโทษ เพื่อการสารภาพผิดบาปที่เคยทำมา เตรียมความพร้อมกิจกรรมเพื่อ สร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการวางรากฐานชีวิตตามดัชนีชี้วัด 10 คุณลักษณะชีวิตที่ต้องมีเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จในการเป็นคนเก่งดีมีสุข กิจกรรมเพื่อประเมินตนเองถึงพัฒนาการในการจะเป็นคนเก่งดีมีสุข ใช้เวลาทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง

2.2 ในวันที่สองนักเรียนจะได้รับกิจกรรม

ฝึกการคิดในรูปแบบต่างๆ กิจกรรมเป็น 10 ฐาน ดังนี้

ฐานที่1 กิจกรรมการฝึกคิดมีจิตใจดีและมีคุณธรรมมีพรหมวิหาร4เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนดีมีสุข ใช้เวลา 20 นาที

ฐานที่ 2 กิจกรรมการฝึกคิดรักผู้อื่นเป็นคิดพูด กระทำแต่สิ่งดีๆ ต่อเพื่อนมนุษย์ ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจช่วยเหลือ เอื้ออาทร แบ่งปัน เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนดีมีสุข ใช้เวลา 20 นาที

ฐานที่ 3 กิจกรรมการฝึกมีความกตัญญูรู้คุณ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนดีมีสุข ใช้เวลา 20 นาที

ฐานที่ 4 กิจกรรมการฝึกมีความซื่อสัตย์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนดีมีสุข ใช้เวลา 20 นาที

ฐานที่5 กิจกรรมการฝึกปฏิบัติตนดีและมีบุคลิกที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนดีมีสุข ใช้เวลา 20 นาที

ฐานที่6 กิจกรรมการฝึกมีวินัยความรับผิดชอบเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนดีมีสุข ใช้เวลา 20 นาที

ฐานที่7กิจกรรมการฝึกมีจิตสาธารณะมีภาระใจพร้อมอาสาช่วยงานต่างๆเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนดีมีสุข ใช้เวลา 20 นาที

ฐานที่ 8 กิจกรรมการฝึกคิดดีและคิดเชิงบวก เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนเก่ง ใช้เวลา 20 นาที

ฐานที่9 กิจกรรมการฝึกคิดเป็น เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนเก่ง ใช้เวลา 20 นาที

ฐานที่10 กิจกรรมการฝึกคิดวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านคนเก่ง ใช้เวลา 20 นาที

ซึ่งในการจัดกิจกรรมทุกฐานมีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครบ ร้อยละ 100 ทุกครั้ง หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมตามโครงการต้นกล้าความดี นักเรียนจะสรุปบททวนวิธีคิด แนวทางปฏิบัติ เพื่อการเป็นคนเก่ง ดี มีสุข ได้สำเร็จอย่างยั่งยืน

นักเรียนได้รับการติดตามสอบถาม ความฉลาดทางอารมณ์ เดือนละ 1 ครั้ง ที่โรงเรียน ตลอดระยะเวลา 9 เดือน โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้ติดตามทุกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของประชากรระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ Chi-Square เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

คะแนนในด้านต่างๆก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติ Paired T-test และระหว่างทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้ Independent T-test

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มเปรียบเทียบ30 คน ดังนี้

คุณลักษณะด้านประชากรมีความใกล้เคียงกัน คือ อายุ สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่ มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ค่าชนมที่ได้รับต่อวัน และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู พบว่าระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} \geq 0.05$)

Table 1 Number and Percentage of Sample by Personal Characteristic.

Variables	Group				p-value
	Experimental		comparison		
	N=30	%	N=30	%	
Gender					
Male	15	50.0	15	50.0	0.120
Female	15	50.0	15	50.0	
Age					
9-10	15	50.0	19	63.3	0.501
11-12	15	50.0	11	36.7	
	$\bar{X} \pm SD = 10.43 \pm 0.72$		$\bar{X} \pm SD = 10.30 \pm 0.79$		

Variables	Group				p-value
	Experimental		comparison		
	N=30	%	N=30	%	
	Min =9,Max = 12		Min=9,Max = 12		
Marital status of parents					
Married	26	86.3	25	83.3	0.410
Separated/Divorced/ Widowed	4	13.7	5	16.7	
Pocket money					
≤50 Baht	21	70.0	27	90.0	0.075
≥ 51 Baht	9	30.0	3	10.0	
	$\bar{X} \pm SD=47.7$		$\bar{X} \pm SD = 39.50$		
	±15.85 ,		±16.94 ,		
	Min=20,Max = 80		Min=20,Max=100		
Parenting Styles					
Authoritative Parenting Style	15	50.0	16	53.3	0.149
General Parenting Style	15	50.0	14	46.7	

*p-value ≥ 0.05

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนทดลองและหลังทดลอง ก่อนทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับดีจำนวน 1 คน รองลงมา มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับที่ควรได้รับการพัฒนาจำนวน 8 คน และมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในภาวะที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3, 26.7 และ 70.0 ตามลำดับ และพบว่าหลังจากกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมโครงการต้นกล้าความดีแล้ว กลุ่มทดลองมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ในระดับดีเพิ่มขึ้น

เป็นจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 ส่วนที่เหลือมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ในระดับควรได้รับการพัฒนา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 ส่วนในกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่าส่วนใหญ่จำนวน 23 คน มีความฉลาดทางอารมณ์ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา รองลงมาจำนวน 4 คน มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับควรได้รับการพัฒนาและที่เหลือมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาระดับความฉลาดทางอารมณ์จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 10.0, 13.3 และ 10.0 ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการต้นกล้าความดี และ

ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ไม่มีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลอง มีค่าเท่ากับ 147.10 ± 15.06 คะแนน กลุ่มเปรียบเทียบ เท่ากับ 144.97 ± 14.79 คะแนน ($p\text{-value}=0.553$) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 54.60 ± 7.07 คะแนน และ 52.17 ± 6.95 คะแนน ($p\text{-value}=0.185$) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ไม่มีความแตกต่างกัน เท่ากับ 45.63 ± 5.72 คะแนน และ 45.73 ± 5.75 คะแนน ($p\text{-value}=0.946$) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ไม่แตกต่างกัน มีค่าเท่ากับ 46.87 ± 5.97 คะแนน และ 47.07 ± 6.02 คะแนน ($p\text{-value}=0.898$)

หลังการทดลอง ค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม หลังทดลอง พบว่ากลุ่มทดลอง (231.80 ± 12.85 คะแนน) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (145.17 ± 14.37 คะแนน) ($p\text{-value}=0.004$) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี หลังทดลองกลุ่มทดลอง (89.07 ± 7.65 คะแนน) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (52.33 ± 6.60 คะแนน) ($p\text{-value}=0.002$) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง กลุ่มทดลอง (73.13 ± 3.79 คะแนน) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (45.77 ± 5.71 คะแนน) ($p\text{-value}=0.003$) และด้านสุข กลุ่มทดลอง ($69.60 \pm SD=3.47$ คะแนน) ก็มีค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (47.07 ± 6.02 คะแนน) ($p\text{-value}$

$=0.012$)

4. ผลการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการต้นกล้าความดี และระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

หลังการทดลองในกลุ่มทดลองพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ด้านดี ด้านเก่ง และ ด้านสุข มีค่าสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.003$) คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม (147.10 ± 15.06 และ 231.80 ± 12.85 คะแนน) ค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี (54.60 ± 7.07 และ 89.07 ± 7.65 คะแนน) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง (45.63 ± 5.72 และ 73.13 ± 3.76 คะแนน) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข (46.87 ± 5.97 และ 69.60 ± 3.47 คะแนน)

หลังการทดลองในกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ด้านดี ด้านเก่ง และ ด้านสุข มีค่าไม่แตกต่างกันกับก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.351$) คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม (144.97 ± 14.79 และ 145.17 ± 14.33 คะแนน) ค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี (52.17 ± 6.95 และ 52.33 ± 6.60 คะแนน) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง (45.73 ± 5.75 และ 45.77 ± 5.71 คะแนน) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข (47.07 ± 6.02 และ 47.07 ± 6.02 คะแนน)

Table 2 Number and Percentage of the experimental group and Comparison group.

Emotional Quotient	Group			
	Experimental		Comparison	
	N=30	%	N=30	%
Before				
Good	1	3.3	1	3.3
Fair	8	26.7	8	26.7
Poor	21	70.0	21	70.0
After				
Good	28	93.3	3	10.0
Fair	2	6.7	4	13.3
Poor	0	0.0	23	76.7

Table 3 Comparison of the Mean of Emotional Quotient Before and After Program Implement.

Comparison of Mean	Group		T-test (df)	p-value
	Experimental (n = 30)	Comparison (n = 30)		
The Overall Emotional Quotient Pre -Post-Test Scores				
Mean \pm SD Before	147.10 \pm 15.06	144.97 \pm 14.79	0.55(2.13)	0.553
Mean \pm SD After	231.80 \pm 12.85	145.17 \pm 14.33	24.60(56.63)	0.004
	p-value =0.003	pvalue=0.351		
	t = -21.801	t = -0.947		
	D =84.7	D = 0.200		
Good Emotional Quotient Pre -Post-Test Scores				
Mean \pm SD Before	54.60 \pm 7.09	52.17 \pm 6.95	1343 (2.43)	0.185
Mean \pm SD After	89.07 \pm 7.65	52.33 \pm 6.60	19.89 (36.74)	\leq 0.002
	p-value=0.008	p-value =0.362		
	t = -15.847	t = -0.926		
	D = 34.47	D = 0.16		
Smart Emotional Quotient Pre -Post-Test Scores				

Comparison of Mean	Group		T-test (df)	p-value
	Experimental (n = 30)	Comparison (n = 30)		
Mean \pm SD Before	45.63 \pm 5.72	45.73 \pm 5.75	0.67 (0.07)	1.00
Mean \pm SD After	73.13 \pm 3.79	45.77 \pm 5.71	21.85(27.36)	0.003
	p-value=0.009	p-value =0.745		
	t = -21.174	t = 0.328		
	D =27.47	D = 0.07		
Happy Emotional Quotient Pre -Post-Test Scores				
Mean \pm SD Before	46.87 \pm 5.97	47.07 \pm 6.02	0.12 (0.20)	0.898
Mean \pm SD After	69.60 \pm 3.47	47.07 \pm 6.02	17.75 (22.53)	0.012
	p-value=0.010	p-value =1.00		
	t = -19.074	t = 0.000		
	D = 22.73	D = 0.000		

*p-value \geq 0.05

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่ มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ค่าชนมที่ได้รับต่อวัน และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ไม่ได้มีความแตกต่างกัน เนื่องจากผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ มีอายุระหว่าง 6-11 ปี เพื่อให้สามารถใช้กับแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ เด็กอายุ 6-11 ปี สำหรับครูของกรมสุขภาพจิต (2546)¹ เพศละ 30 คน แล้วสุ่มแต่ละเพศเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบได้กลุ่มตัวอย่างละ 30 คน คุณลักษณะของทั้งสองโรงเรียนใกล้เคียงกัน เป็นโรงเรียนรัฐบาล สภาพแวดล้อมทางสังคม โรงเรียนใกล้เคียงกัน และพื้นฐานของผู้ปกครอง

หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนน

เฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง รวมทั้งเมื่อแยกคะแนนเฉลี่ยรายด้าน ซึ่งได้แก่ เก่ง ดี สุข ก็มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.003) ทั้งนี้อธิบายได้ว่า กิจกรรมโครงการต้นกล้าความดีมุ่งปลูกฝังกระบวนการคิดเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ วิชิตคิดเชิงบวก มุ่งหล่อหลอมกระบวนการพัฒนาจิตใจ มีคุณธรรมดำเนินชีวิต มีจิตสาธารณะ มุ่งฝึกฝนกระบวนการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มุ่งสร้างปฏิสัมพันธ์และเชื่อมโยงเครือข่ายให้มีความสัมพันธ์ที่ดีมีความผูกพันต่อกันอันจะก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการด้านศีลธรรม

ของโคลเบอร์ก Kohlberg¹⁰ กล่าวว่าเด็กวัยเรียนจัดอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ (preconventional or premoral level) ในขั้น the instrumental-relativist orientation (สัมพันธ์กับสิ่งของที่ได้) อยู่ระหว่างอายุ 7-10 ปี คือ เด็กกำหนดพฤติกรรมที่ถูกต้อง จากสิ่งของหรือรางวัลที่ได้รับ ซึ่งตนเองพึงพอใจ แสดงว่าพฤติกรรมนั้นถูกต้องและดี เด็กจึงมักยอมทำตามผู้ใหญ่ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองตามกลุ่มวัยนี้มีความพึงพอใจในกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดให้จึงยอมทำตามและส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของจันทรรักษ์ พลอินตา (2550)¹¹ การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านออนกลาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 22 คน โรงเรียนบ้านออนกลาง ตำบลออนกลาง จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเป็นระยะเวลา 12 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test ผลการวิจัยพบว่าหลังการทำกิจกรรมกลุ่มนักเรียนมีระดับความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่าในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยรายด้านแต่ละด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ค่า

คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี (52.17 ± 6.95 และ 52.33 ± 6.60 คะแนน) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง (45.73 ± 5.75 และ 45.77 ± 5.71 คะแนน) คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข (47.07 ± 6.02 และ 47.07 ± 6.02 คะแนน)

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี องค์ประกอบย่อยได้แก่ ควบคุมอารมณ์ ใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่นยอมรับถูกผิดกิจกรรมโครงการต้นกล้าความดี ทุกๆ กิจกรรมล้วนเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้ดี อธิบายได้ว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้จักการควบคุมตนเองสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองและความต้องการของตนเอง อารี มั่งคั่ง (2556)¹² ทำให้แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับกระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต (2546)¹ กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือมีการเปลี่ยนแปลงทางจิตวิทยา การเปลี่ยนแปลงด้านความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่างๆ ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภวดี บุญญวงค์ (2527)¹³ ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มด้านการพัฒนาทางด้านสังคมและอารมณ์ของนักเรียนช่วยให้เกิดความเห็นอกเห็นใจยอมรับผู้อื่นเรียนรู้กระบวนการให้การรับซึ่งเป็นพื้นฐาน ความเข้าใจเบื้องต้นของการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักวิธีการควบคุมอารมณ์ของตน มีความอดทน มองโลกในแง่ดีมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ และมีความรับผิดชอบ

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง

องค์ประกอบย่อย ได้แก่ มุ่งมั่นพยายามปรับตัวต่อปัญหา และ กล้าแสดงออก กิจกรรมโครงการต้นกล้าความดีเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง มีแรงจูงใจในตนเอง ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา และมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้เช่นเดียวกับ Rogers (1970)¹⁴ กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก อารี มั่งคั่ง (2556)¹² จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการรับรู้ความรู้สึก ได้ตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึกความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่างๆ ของตนเอง มีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจตนเอง การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่าบุคคล จะยอมรับตนเองพัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจลดน้อยลงและมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข

องค์ประกอบย่อย ได้แก่ พอใจในตนเอง รู้จักปรับใจ และรื่นเริงเบิกบานกิจกรรมโครงการต้นกล้าความดีเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาความ

ฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ภูมิใจในตนเองพึงพอใจในชีวิตและมีความสุขสงบทางใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้ อธิบายได้ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทำให้สมาชิกมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีการพัฒนาตนเองให้มีความอดทน อารี มั่งคั่ง (2556)¹² มองโลกในแง่ดี เช่นเดียวกับกับ บุหงาวิระศักดิ์มงคล (2556)¹⁵ ที่ว่ากิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านสังคมและอารมณ์ ทำให้รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองมีความอดทน ทำให้รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองมีความอดทน มองโลกในแง่ดีและสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ จัดกิจกรรมกลุ่มพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเกิดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ กลุ่มย่อย บทบาทสมมติกรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง กลุ่มย่อยการอภิปราย มีการสังเกต แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกัน มีการสรุปวิเคราะห์ได้พยายามมุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยพยายามสร้างบรรยากาศให้มีความเป็นกันเองสนิทสนมคุ้นเคย มีความจริงใจ ใช้วิธีการยกย่องหรือชมเชย ทำให้เกิดความสนุกสนาน มีความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นอย่างดี นอกจากนี้นักเรียนแต่ละคนยังได้รับข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ซึ่งงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมโครงการต้นกล้าความดีพัฒนาจากกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความฉลาดทาง

อารมณ์ตามแนวคิดทฤษฎีความสามารถแห่งตนของแบนดูลา เนื่องจากแนวคิดนี้สามารถทำให้เกิดการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเห็นได้ชัด ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง ทำให้แต่ละคนสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ได้ ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์สามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นตลอดจนดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

จุดอ่อน

การศึกษาครั้งนี้ไม่มีการติดตามการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลอง หลังเสร็จสิ้นการวิจัย และขณะดำเนินการวิจัยควรเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกต, สอบถาม และสัมภาษณ์ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปปรับปรุงและดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

จุดแข็ง

ลักษณะของการจัดกิจกรรมต้นกล้าความดี กระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายฝึกคิดวิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวกับตนเองแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกันมีการสรุปวิเคราะห์ได้พยายามมุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุดนำผลการวิเคราะห์ เป็นการให้รู้จักแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าซึ่งจะนำไปสู่การเกิดทักษะชีวิตที่ดีในอนาคต

สรุป

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมกิจกรรมต้นกล้าความดี เป็นกิจกรรมกลุ่มที่มีความหลากหลาย สามารถพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์และลดพฤติกรรมไม่เหมาะสมในเด็กวัย

เรียนลงได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สอดแทรกระยะเวลาในการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อละลายพฤติกรรมของนักเรียนเป็นระยะๆ เนื่องจากเด็กวัยนี้จะเรียนรู้จากการเล่นและการลงมือปฏิบัติ

2. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมนี้เป็นนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์รวมต่ำ การแสดงออกบางครั้งไม่เหมาะสมผู้วิจัยต้องเพิ่มผู้ช่วยพร้อมตักเตือนนักเรียนที่เป็นสาเหตุของปัญหามาตักเตือน ให้คำแนะนำ

3. กิจกรรมคิดดี คิดเชิงบวก คิดเป็นก้าวเป็นแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ และคิดวิเคราะห์ รู้ผิดชอบชั่วดีได้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง

4. กิจกรรมมีจิตใจดี มีคุณธรรม รักผู้อื่นเป็นกตัญญูรู้คุณ ซื่อสัตย์ ปฏิบัติตนดีและมีบุคลิกที่เหมาะสม มีวินัยรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี และด้านสุข

5. ในระยะติดตามผลควรเน้นการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. มีการศึกษาเปรียบเทียบกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละเพศ

2. มีการศึกษาผลการจัดโปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย

จากกองทุนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภายใต้ทุน
“นักวิจัยทั่วไป”

เอกสารอ้างอิง

1. Department of Mental Health, Ministry of Public Health. EQ: Emotional Quotients. Nonthaburi. Department of Mental Health, Ministry of Public Health; 2007 (in Thai)
2. Ministry of Public Health. Strategies, indicators, and approach of data storage, Ministry of Public Health in Fiscal year 2016. Bangkok: Office of Policy and Strategy, Ministry of Public Health; 2018. (in Thai)
3. Department of Mental Health, Ministry of Public Health. Thai students Good Intelligent Quotients: IQ and Good Emotional Quotients: EQ of confident. Bangkok. Department of Mental Health, Ministry of Public Health; 2016 (in Thai)
4. Mongkol A, Visanuyothin T, Chanarong P, Pavasuthiapaisit C, Panyawong W. IQ distribution of Thai students. Journal of Mental Health of Thailand 2012;20:90-102. (in Thai)
5. Siriwan P, Karnsunaphat B, Usanee P, et al. Developing a Model for Enhancing the Goodness, Smartness and Happiness of Thai Primary School Students in Songkhla Province: A Participation Action Research Study. Online Songklanagarind Journal of Nursing. 2016; 36 (3):150-171. (in Thai)
6. Ministry of Public Health. Strategies, indicators, and approach of data storage, Ministry of Public Health in Fiscal year 2016. Bangkok: Office of Policy and Strategy, Ministry of Public Health; 2018. (in Thai)
7. Bandura, A. Self-efficacy: The Exercise of control. New York: W.H. Freeman and Company. (1997a).
8. Glass, G.V., & Kenneth, D.H. Statistical methods in education and psychology. (3rd ED.). United States. Simon and Schuster Company. United States.(1996)
9. Narunest C. Effects of emotional quotient development program by applying principles of Buddhist (Yonisomanasikara) for high school students. Journal of Public Health Nursing. 2014 28(1):83-101. (in Thai)
10. Kohlberg, L. Stage and sequence: The cognitive-development approach to socialization. In D. Goslin (Ed.), Handbook of socialization theory. New York: Rand McNally. (1969).

11. Chantararat P. Using group activities to develop emotional quotients of Prathom Suksa 2 students, Ban on Klang School, Chiang Mai province. Master's Thesis in Education, Department of Educational Psychology and Guidance, Graduate School Chiang Mai University. 2007. (in Thai)
12. Aree M. Effect of group activity on emotional quotient of Mattayom Suksa 6 students at Chonkanyanukoon School, Chonburi Province: A preliminary study. HCU Journal. 2013; 16 (32): 53-72. (in Thai)
13. Supawadee B. Group Activities in School, Songkhla Province: Department of Guidance and Educational Psychology, Faculty of Education, Srinakharinwirot University. 1984. (In Thai)
14. Roger, Carl R. Carl Roger on Encounter Group. New York : Harper & Row. (1970).
15. Bunga W, Supanee S. The Follow Up of Teacher Quality Development Project by Using Coaching and Mentoring System: In-Service Teacher of Thai language Learning in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2. Journal of Education Naresuan University. 2013 15(4):165-172. (in Thai)